

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งที่มีการบริหารจัดการโดยการระดมทุนจากสมาชิกและแหล่งเงินทุนต่างๆ เพื่อนำมาให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกที่เดือดร้อนและมีความจำเป็นในอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม โดยยึดหลักการร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการด้านสังคมสงเคราะห์ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการตามหลักการบริหารธุรกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์จึงเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในกลุ่มบุคคลที่มีเงินเดือนหรือรายได้ประจำและแน่นอน

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2519 เหตุผลสำคัญในการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ คือ เพื่อเป็นสวัสดิการแก่อาจารย์ ข้าราชการและลูกจ้างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หลังจากที่ได้ประกาศเชิญชวน อาจารย์ ข้าราชการ และลูกจ้างประจำของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่สมัครเป็นสมาชิกก่อตั้ง ปรากฏว่ามีผู้สนใจเป็นสมาชิกประมาณร้อยละ 40 สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ มีสถานที่ทำการ 2 แห่ง คือ สำนักงานใหญ่ และหน่วยบริการสวนดอกซึ่งระบบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ เป็นไปตามหลักการบัญชีคู่บันทึกตามแบบและรายการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป โดยใช้เกณฑ์พึงรับพึงจ่าย ในการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ นี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์ ส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสวัสดิการของสมาชิก เพื่อช่วยเหลือให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิกตามความจำเป็นโดยประหยัด ปลอดเงินจากสมาชิก และให้กู้เงินแก่สหกรณ์อื่นๆ ซึ่งปัจจุบันสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยสถานภาพสหกรณ์ ณ วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2549 มีสมาชิกสหกรณ์จำนวน 7,585 คน ทุนเรือนหุ้น 1,049 ล้านบาท เงินรับฝาก 2,203 ล้านบาท เงินกู้แก่สมาชิก 1,237 ล้านบาท เงินให้สหกรณ์อื่นกู้ 1,918 ล้านบาท กำไร 71 ล้านบาท ทุนสำรองทุนสะสมอื่น 299 ล้านบาท หนี้สินอื่นๆ 30 ล้านบาท และทุนดำเนินการ 3,654 ล้านบาท (สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด, 2549 : ออนไลน์) ซึ่งผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ เป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง แสดงให้เห็นถึงการมีโครงสร้างการบริหารงานที่ดีของสหกรณ์

จากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ที่ผ่านมา สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ จำเป็นต้องมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระบบงานด้านบัญชีที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่รุ่นใหม่ที่ต้องการศึกษา อีกทั้งใช้ในการติดตามการปฏิบัติหน้าที่อันอยู่ในความรับผิดชอบของคนให้ลุล่วงไปด้วยดี

ดังนั้น จากสาเหตุข้างต้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาระบบงานด้านบัญชีของสหกรณ์ ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ที่ปฏิบัติในปัจจุบัน รวมทั้งปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อเป็น แนวทางปฏิบัติของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์อื่นที่สนใจ และบุคคลทั่วไปที่ต้องการศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระบบงานด้านบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด

ขอบเขตการศึกษา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ จะศึกษาเกี่ยวกับระบบงานด้านบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด โดยจะมีเนื้อหาครอบคลุมในเรื่องของทางเดินเอกสาร รายละเอียดและ ขั้นตอนการปฏิบัติงานทางด้านบัญชี ทั้งสำนักงานใหญ่และหน่วยบริการสวนดอก โดยใช้แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับระบบบัญชี การควบคุมภายใน และระบบสารสนเทศทางการบัญชี

วิธีการศึกษา

1. แหล่งข้อมูล

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตการณ์จากบุคคล ต่างๆเพื่อให้ทราบถึงวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบงานด้านบัญชี จำนวน 18 คน ดังต่อไปนี้

1. หัวหน้างานบัญชีและทะเบียนหุ้น-หนี้	1	คน
2. เจ้าหน้าที่งานบัญชีและทะเบียนหุ้น-หนี้	2	คน
3. หัวหน้าสินเชื่อ	1	คน
4. เจ้าหน้าที่สินเชื่อ	1	คน
5. หัวหน้างานการเงิน	1	คน
6. เจ้าหน้าที่งานการเงิน	2	คน
7. หัวหน้างานคอมพิวเตอร์	1	คน
8. เจ้าหน้าที่งานคอมพิวเตอร์	1	คน
9. เจ้าหน้าที่การเงิน (หน่วยบริการสวนดอก)	2	คน
10. เจ้าหน้าที่สินเชื่อ (หน่วยบริการสวนดอก)	1	คน

11. หัวหน้างานบริหารและธุรการ	1	คน
12. เจ้าหน้าที่ธุรการ	2	คน
13. เจ้าหน้าที่นิติกร	1	คน
14. เจ้าหน้าที่สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ สอ.มช.	1	คน
รวมทั้งหมด	<u>18</u>	คน

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ทำการศึกษาค้นคว้าจากระบบงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด หนังสือที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชี หนังสือที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน หนังสือที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศทางการบัญชีและกฎหมายข้อบังคับต่างๆของสหกรณ์ออมทรัพย์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้แนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สหกรณ์แต่ละคนเพื่อให้ได้ข้อมูลและรายละเอียดที่ต้องการเกี่ยวกับระบบงานด้านบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ควบคู่กับทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

นิยามศัพท์

แนวปฏิบัติ หมายถึง วิธีการปฏิบัติที่กำหนดไว้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้อง มีระเบียบแบบแผนตามขั้นตอน

สหกรณ์ออมทรัพย์ หมายถึง สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในการออมทรัพย์โดยสมาชิกแต่ละคนออมนรายได้ฝากไว้กับสหกรณ์เป็นประจำและสม่ำเสมอ ในลักษณะของการถือหุ้น นอกจากนี้ หากสมาชิกประสบความเดือดร้อนเกี่ยวกับเรื่องการเงิน สหกรณ์สามารถช่วยเหลือสมาชิกได้โดยการให้กู้โดยไม่จำเป็นต้องกู้ยืมจากบุคคลอื่น ซึ่งจะต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง สหกรณ์ออมทรัพย์จึงเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในกลุ่มบุคคลที่มีเงินเดือนหรือรายได้ประจำและแน่นอน สหกรณ์ประเภทนี้มักจะปรากฏอยู่ในตัวเมืองโดยทั่วไป หรือแหล่งที่มีความเจริญ สมาชิกส่วนใหญ่มักเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีพอสมควร การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มักจะมีข้อจำกัดที่เกี่ยวกับสถานภาพในการประกอบอาชีพ สหกรณ์จึงมักตั้งอยู่ในกลุ่มบุคคลที่มีอาชีพเดียวกัน เช่น ข้าราชการครู ตำรวจ ทหาร เป็นต้น

ระบบบัญชี หมายถึง ระบบการจำแนกประเภทของข้อมูลจากบัญชี สมุดบัญชี เอกสารแบบพิมพ์ วิธีการดำเนินงาน ตลอดจนการควบคุมทางการบัญชีและการนำเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆเข้ามาใช้ในการจัดทำ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกิจการให้สามารถนำเสนอข้อมูลทางบัญชีให้สำเร็จสมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย และการประเมินผลในการดำเนินงานอย่างถูกต้องและเป็นระบบแบบแผนที่ดี นอกจากนี้ระบบบัญชียังช่วยให้มีการจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อผู้บริหาร ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และบุคคลภายนอกอีกด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระบบงานด้านบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด

สถานที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยและรวบรวมข้อมูล

สถานที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยและรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่

1. สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด (สำนักงานใหญ่)
2. สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด (หน่วยบริการสวนดอก)
3. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่